

DESALNIETTEMIN NAAKT

GEERT SELS

Meestal gaat het zo: ze kijken uitdagend de zaal in en sjoeren dan vastberaden de broeksband los. De zwaartekracht doet de rest. De acteur gaat naakt.

Zo medewerkend als was ik een coöperatieve vennootschap probeer ik dan steeds geweldig geïntimideerd te zijn. Meestal lukt het niet. Bij een personage dat zijn jonheer overlevert aan de spaken van een fietswiel, denk ik spontaan aan de vleessnijder van de slager. Mag het iets meer zijn?

De Canadese Dave St Pierre maakt er een sport van om naakte performers tussen de toeschouwers te jagen. Ze bieden hun hebbelikheden aan als voor een *close reading*. Soms buigt er zich eentje zo erg voorover, dat het een aanbod lijkt om er uw fiets in te stallen. Dank u, ik ben met de wagen, denk ik dan.

Zouden die acteurs dat nu graag doen? Welnu, ze malen er niet om. Ze hebben in al hun naaktheid een uitstekende dekking. Zitten ze in een kakkineuze voorstelling, dan helpt het publiek daar zelf bij. Volgens het principe van de kleren van de keizer merkt dat niet eens dat er iemand in zijn blootje staat.

Onlangs is me duidelijk geworden hoe het in minder pretentieuze voorstellingen werkt. Rodrigo García laat zijn *Gólgota picnic* volmaken door twintig minuten gevoelig piano-spel. Marino Fromenti trekt traag zijn kleren uit en speelt dan, alsof er zonder textiel geen obstructie meer is tussen zaal en ziel, een stuk van Joseph Haydn.

Die naaktheid zit hem niet in de weg. Expressionistisch rekt hij zich naar de hoge noten, daarna gaat hij ze voorovergebogen tussen de toetsen zitten zoeken. Zó spelen is een rol spelen.

Een voorstelling lang hebben acteurs dekking door hun rol. Ze zijn niet gedeerd door regen of kou of impertinente blikken. De fictie is een mantel van liefde die hen beschermt. Daarna, bij het groeten, is de vervoering voorbij. De rol is weg. Dan is de acteur pas naakt. Hij kijkt schichtig om zich heen en trekt een badjas aan.

En ik? Zou ik dat leuk vinden? Onlangs speelde er een stuk over naturalisten, waarbij het publiek zijn kleding bij de entree achterliet. 'Eerst was er onwennigheid,' zei een acteur, 'maar na tien minuten was iedereen het gewoon.' We moeten dus meer samen naakt rondlopen.

Persoonlijk voel ik meer voor mijn rol in de badkamer. Ingezeept en wel ben ik helemaal in voor een soap.

'Ik kan de stress niet aan'

INÈS SAUDELLI (18), finaliste van Miss België, trekt zich terug uit de wedstrijd. 'Mijn perfectionistische kant komt te sterk naar boven en mijn lichaam houdt me tegen.'

KUNST

Erven claimen Beethovenfries Klimt

Het Beethovenfries van Gustav Klimt dat in Wenen in het Secessionengebouw hangt, wordt opgeëist door de erfgenamen van Erich Lederer.

Klimt maakte het fries in 1902 als een ode aan de *Negende symfonie* van Beethoven.

Het monumentale werk is geschilderd met goudverf en loopt over de binnenwanden van het gebouw. Alles samen is het 34 meter lang en twee meter hoog.

De familie Lederer wil het fries terug. Het werk werd door de nazi's

opgevorderd, maar na de oorlog teruggegeven.

De rechtszaak is een testcase voor de Oostenrijkse staat. Ze komt er na een uitbreiding van de teruggevawet. Die slaat nu ook op betwistingen na de oorlog.

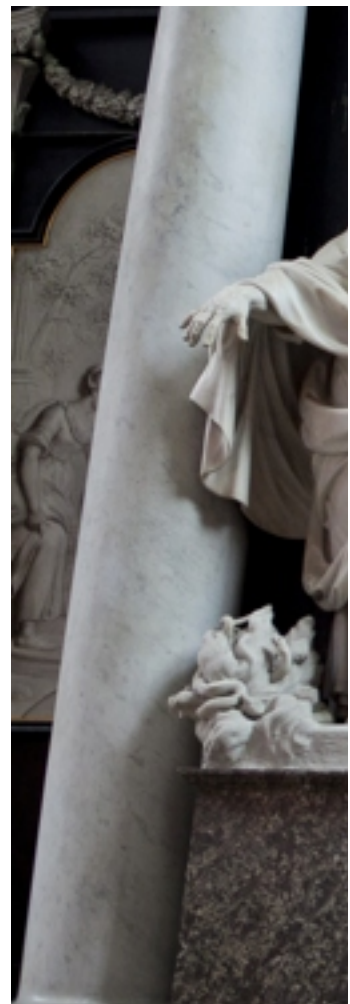
De familie Lederer zegt dat Oostenrijk haar manipuleerde. Lederer mocht zijn andere kunststukken niet in het buitenland exposeren tenzij hij het fries verkocht. Dat gebeurde in 1973 voor 550.000 euro, de helft van de toenmalige waarde. (gse)

Het Beethovenfries. © rr

SINT-BAAFS IN GENT WORDT DECOR VOOR TONEELSTUK

In den beginne was er theater

Voor zijn 'Genesis'-trilogie regisseert Thomas Ryckewaert een mis in Sint-Baafs. Vergezocht? Theater en eucharistie zoeken precies dezelfde rituelen op, vindt hij. 'Beide proberen iets te zeggen over wat moeilijk te vatten is.' **GEERT VAN DER SPEETEN**

Acteur en theatermaker Thomas Ryckewaert (1979) studeerde aanvankelijk voor bioloog en filosoof. De oorsprong interesseert hem. In 2009 presenteerde hij een Darwin-trilogie, een combinatie van wetenschappelijke lezingen, tentoonstelling en theater. *Genesis (I,II,III)* is op dezelfde leest geschoeid. Het eerste boek van de Bijbel wordt vanuit diverse hoeken belicht. Als rationeel verhaal, zoals filosofen en Bijbelvertalers het interpreteren. Als ritueel, in de vorm van een misviering in de Sint-Baafskathedraal. En als een theaterstuk: een stoet van woordeloze taferelen met acteurs en dansers. Spreken, zingen en dansen, het zijn meteen ook drie

benaderingen.

Het boek *Genesis* is meer dan een scheppingsverhaal, zegt Ryckewaert. 'Je kan het lezen als een *Bildungsroman* over de eerste mens. Met de verdrijving uit de tuin van Eden als noodzakelijke stap richting volwassenwording. Dat is de joodse interpretatie van het verhaal. Anders dan de christelijke, koppelt die het scheppingsverhaal niet aan thema's zoals zondeval en schuld.'

Maar als de story van de aartsvaders, van Adam tot Noach, is *Genesis* ook pure poëzie. Een meesterwerk, opgetrokken uit botsende beelden. Zonder moraal of psychologisering. Een verhaal dat de verbeelding op gang brengt.

'*Genesis* zit vol gruwel en tabula rasa,' zegt Ryckewaert. 'Zelfs geno-

TELEVISIE

VRT volgt atleten in voorbereiding Spelen

De Olympische Spelen in Rio van 2016 liggen nog ver voor ons, maar het productiehuis De Chinezen is toch al volop bezig met een programma erover met als werktitel *Duizend dagen tot Rio*. Luk Kempen, ex-Woestijnvisser en medebedenker van *Belgasport*, volgt atleten in hun voorbereidingen. In 2015, 500 dagen voor de Spelen, is al een eerste reeks van zes afleveringen op de VRT te zien. In 2016 volgt nog een reeks van zes afleveringen. Het programma brengt een mix van beloftevolle atleten en

gevestigde waarden. Kempen volgt onder meer de voorbereidingen van de tienkamper Hans Van Alphen, de broers Borlée – ook de jonge Dylan – en de zwemmer Pieter Timmers. De definitieve selectie kan de komende jaren nog veranderen. Het programma focust niet enkel op de sportieve prestaties. Vooral de persoonlijke weg die de atleten afleggen, wordt in beeld gebracht. Het programma wil tonen dat 'de weg naar Rio lang is' en dat ambities al eens bijgesteld moeten worden. (vdr)

MEDIA

Jeroen Meus brengt maaltijdpakketten

Tv-kok Jeroen Meus heeft iets nieuws: samen met de firma StarMeal brengt hij 'maaltijdpakketten' op de markt die alle ingrediënten bevatten voor een *Dagelijkse kost*-maaltijd. 'Het zijn maaltijden voor wie geen tijd heeft voor de miserie van de voorbereiding, maar toch de fun van het koken niet wil missen', zegt hij. Bij de voorstelling van het project meldde Meus nog dat zijn exclusiviteitscontract bij de VRT met drie jaar wordt verlengd, tot 2016. (red)

POP

't Hof van Commerce (een beetje) naar Azië

't Hof van Commerce zet een klein stapje richting Azië. Afgelopen zomer werd hun single 'Kom mor ip' namelijk gecoverd door de Maleisische Ze!, voor het programma *Festival Express* op Acht. 4T4 van 't Hof van Commerce vond de Bollywoodachtige versie zo leuk, dat hij haar contacteerde om er een volwaardige versie van te maken en die uit te brengen op zijn eigen label. De release is voor 28 oktober. (red)

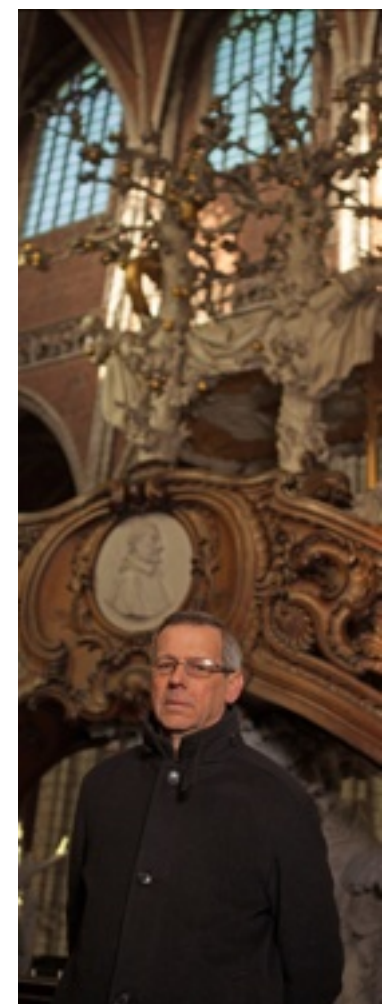
TELEVISIE

Erika Van Tienen gaat digitaal

Erika Van Tienen (30) is vanaf het einde van dit jaar te zien op de digitale zender Just. Dat is de nieuwe naam van de zender Life!TV. Van Tienen stapte in mei op bij de VRT. Daar stond ze naar verluidt op het randje van een burn-out. Van Tienen wordt bij Just de collega van onder meer Belle Perez, Jelle Van Dael en Nina De Man. De nieuwe zender mikt op een mix van muziek, entertainment, kinderprogramma's en avontuur. (tdl)

In de voorstelling in Sint-Baafs houden de theatermakers zich aan de beperkingen die de katholieke kerk oplegt. © imageglobe

Ludo Collin doet de mis. © pn

'Tijdens een eucharistieviering lijkt de priester er zich zelden van bewust dat hij op een scène staat'

THOMAS RYCKEWAERT, theatermaker

cide en slavernij vind je erin. De godsfiguur intrigeert. Hij is liefdevol, maar ook jaloers en haatdragend. Iemand die een Babylonische spraakverwarring op zijn volk afstuurt, die het laat wroeten en zoeken in het zweet zijns aanschijns: het is het leven zoals het is. De god uit het *Oude Testament* lijkt meer een ambigu wezen, dat alle menselijke eigenschappen in zich verenigt.'

Slecht theater

Volgens de regisseur kan je de Bijbel niet los zien van zijn religieuze lading. 'Waarom zouden we ook? Hoe bevrijd we ook zijn, het christendom maakt deel uit van onze cultuur en zelfs ons taalgebruik.' Zo kwam hij uit bij een mis. Ter voorbereiding schuimde Rycke-

waert op zondag de kerken af. En zag dat er veel slecht theater wordt opgevoerd. 'Zelden leek de priester er zich van bewust dat hij op de scène stond. Vieringen verlopen volgens een strak scenario, dat veel vrijheid biedt. Maar vaak zijn ze uitleggerig. Terwijl de vorm de inhoud zou moeten zijn. Een ritueel, een re-enactment van het laatste avondmaal, kan je niet uitleggen.'

Met de encensering in Sint-Baafs wil hij de misviering doen aansluiten bij de ontroerende rituelen die ze ooit moeten zijn geweest. Theater en eucharistie vertrekken vanuit eenzelfde kracht, vindt hij. 'Beide proberen ze iets te zeggen over wat moeilijk in woorden te vatten is. Het mysterie, wat dat ook moge zijn. Verder hunkert de

mens naar rituelen. Kijk naar de hype rond de Rode Duivels, met Wilmots als god.'

De eucharistieviering krijgt een uitgesproken dramaturgische lijn. Maar verder beperkt Ryckewaert zich tot vormelijke ingrediënten. Hij werkt met licht en muziek. En laat het publiek tussen het koor zitten.

Waar hij bij uitkomt: 'Ik wil twijfel en ambiguïteit binnenbrengen in een instituut waar er alleen zekerheden lijken te zijn. Goedheid en barmhartigheid waar we kromme tenen van krijgen. Maar in de Bijbel staan ook passages over God die als een paniekerige vader op zoek is naar zijn schepsels. Of die een twijfelende zoon in de Hof van Olijven laat stikken. Die komen in de lezingen aan bod.'

'De mens hunkert naar rituelen. Kijk naar de hype rond de Rode Duivels, met Wilmots als god'

Bij Ludo Collin vond hij een luisterend oor. De kanselier van het bisdom Gent is een breeddenkende man, die met Sint-Jan ook hedendaagse kunst een plaats gunde in de kathedraal. 'Voor de mis houden we ons aan de beperkingen die de katholieke kerk oplegt', zegt Ryckewaert. 'Maar verder levert Collin zich aan de regie over.'

De verleiding om te vloeken in de kerk was er niet. De theatermaker wil geen open deur intrappen. 'Anders had ik evengoed een ontwijde kerk kunnen afhuren, om daar met confetti te strooien. In deze trilogie hanteert elk wereldbeeld zijn eigen idioom. In het theaterstuk kan ik veel meer de registers opentrekken. Ik zie het boek *Genesis* als een familie-epos van strijd en falen. Ook het bloe-

derige en het erotische krijgen er een plaats.'

Toch vindt Ryckewaert het aantekelijk om het Vooruitpubliek in een kerk te ontvangen. Hij wil geen pleidooi houden, zegt hij. 'Over pedofilie, condoomgebruik of de vrouw in de kerk gaat het hier niet. Ik doe deze mis, omdat ik geloof dat ze boeiend theater kan zijn.'

'Genesis (I, II, III)' gaat in première tijdens het festival Possible Futures. Op 19 oktober in Film-Plateau (uitverkocht), Sint-Baafs en Vooruit in Gent. Daarna nog in Turnhout, Antwerpen, Leuven en Brussel. www.margaritaproduction.be